

Imatge actual de la innovació emergent a la UOC

Octubre 2009

Índex

Introducció.....	3
Les temàtiques dels projectes.....	5
La innovació i els eixos del model educatiu.....	6
Els projectes segons els estudis i grups de procedència.....	9
La distribució del suport i la inversió econòmica.....	10
La difusió dels projectes.....	11
Conclusions.....	14
Vegeu també.....	15

Introducció

Aquest document té com a finalitat oferir una “foto” instantània de l’estat de la innovació a la UOC, atenent als resultats i a l’activitat duta a terme al voltant de les quatre convocatòries de projectes emergents dutes a terme fins ara¹.

Dades totals de les convocatòries de projectes emergents (2007-2009)	
Nombre de projectes presentats:	110
Nombre de projectes aprovats:	70
Nombre de projectes abandonats ² :	8
Nombre de projectes desenvolupats ³ :	48
Inversió econòmica total en concepte d’ajuts concedits:	227.164 €

La finalitat d’aquestes convocatòries ha estat fer emergir la innovació que existeix de forma latent en els diversos estudis i grups de gestió de la UOC, materialitzada en forma de projectes. Per a donar sortida a les iniciatives dels diferents col·lectius vinculats tan a l’àmbit acadèmic com professional de la universitat, aquestes convocatòries ofereixen tres modalitats diferents on presentar els projectes: PID (Projectes d’Innovació Docent), ATI (Actuacions Transversals d’Innovació) i PI (Punts d’innovació).

Si mirem l’evolució dels projectes aprovats, veurem que la major part corresponen a la modalitat PID, amb una tendència a estabilitzar-se aquest comportament. Un altre fet que observem és que la convocatòria que aglutina el major nombre de projectes és la segona, corresponent a gener de 2008, mentre que en les dues darreres (setembre de 2008 i gener de 2009) aquesta xifra baixa fins a poc més de la meitat, estabilitzant-se també aquesta tendència (vegeu gràfic 1). Això podria indicar que ens troben prop del

---

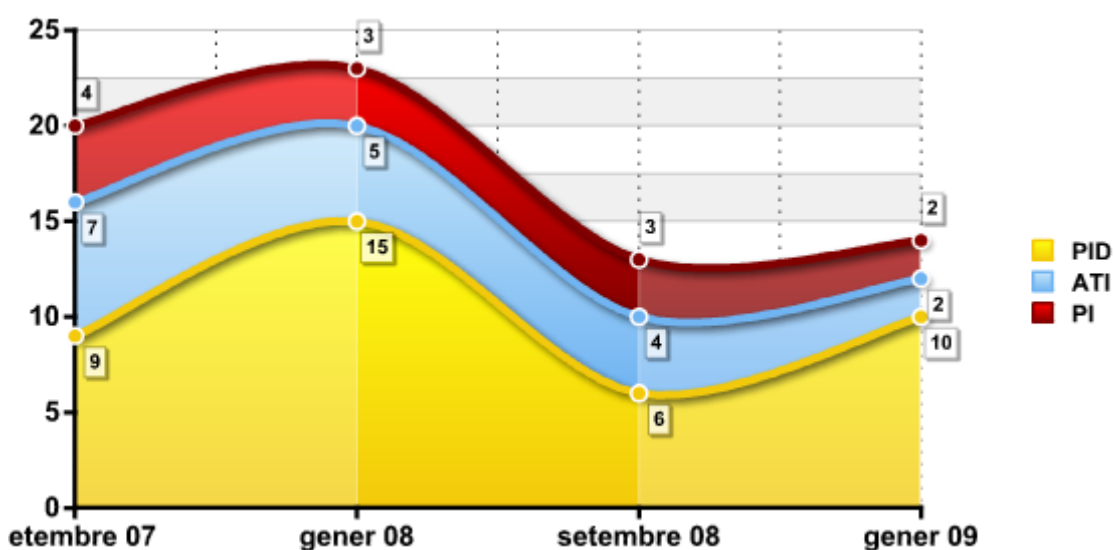
¹ Setembre de 2007, Gener de 2008, Setembre de 2008, i la Convocatòria de 2009 (aquesta darrera encara oberta).

² Dades de les 3 primeres convocatòries ja que la de 2009 està encara oberta.

³ Aquesta dada conté els projectes totalment finalitzats (que han fet difusió) i els projectes desenvolupats que tenen pendent la difusió, corresponents a les 3 primeres convocatòries.

llindar de saturació del col·lectiu a qui s'adrecen les convocatòries que se situaria aproximadament al voltant dels 13 projectes anuals⁴.

- **PID (Projectes d'Innovació Docent).** Estan duts a terme principalment pel professorat, i el seu objectiu és materialitzar iniciatives i projectes pilot que tinguin per finalitat desenvolupar processos d'innovació en l'àmbit de la pràctica docent.
- **ATI (Accions Transversals d'Innovació).** Estan duts a terme principalment per personal de les àrees de gestió i estudis de la UOC, i el seu objectiu és millorar la capacitat d'innovació en relació amb qüestions que afectin d'una manera transversal els diferents estudis i àrees de gestió.
- **PI (Punts d'Innovació).** Estan duts a terme pel personal dels grups de gestió de la UOC i el seu objectiu és millorar la capacitat d'innovació al lloc de feina, centrant-se en l'optimització del rendiment dels recursos d'una àrea de gestió determinada.

Gràfic 1. Evolució dels projectes aprovats al llarg de les convocatòries segons la seva modalitat.

⁴ Caldria veure si aquest comportament s'estabilitza en les futures convocatòries en igualtat de condicions (el mateix col·lectiu, les mateixes modalitats, requisits semblants, etc.).

Però la imatge que volem oferir amb aquest document pretén anar més enllà del que il·lustren aquestes primeres dades generals, i observar la innovació emergent des d'altres prismes: les temàtiques dels projectes, la seva procedència, la relació amb el model educatiu de la UOC, el suport donat per al seu desenvolupament, o la seva difusió.

Les temàtiques dels projectes

Des del seu inici el setembre de 2007, els projectes emergents presentats en les diverses convocatòries s'han agrupat, segons la seva temàtica, en cinc categories diferents.

Prenent com a mostra el total de projectes aprovats en les quatre convocatòries obertes fins el moment actual, veiem com la majoria d'ells corresponen a l'ús educatiu de les TIC (27). Si hi afegim els 8 projectes relacionats amb l'evolució de la metodologia educativa, veiem que com a mínim **la meitat dels projectes aporten innovacions relacionades amb la millora de la qualitat educativa** de la UOC.

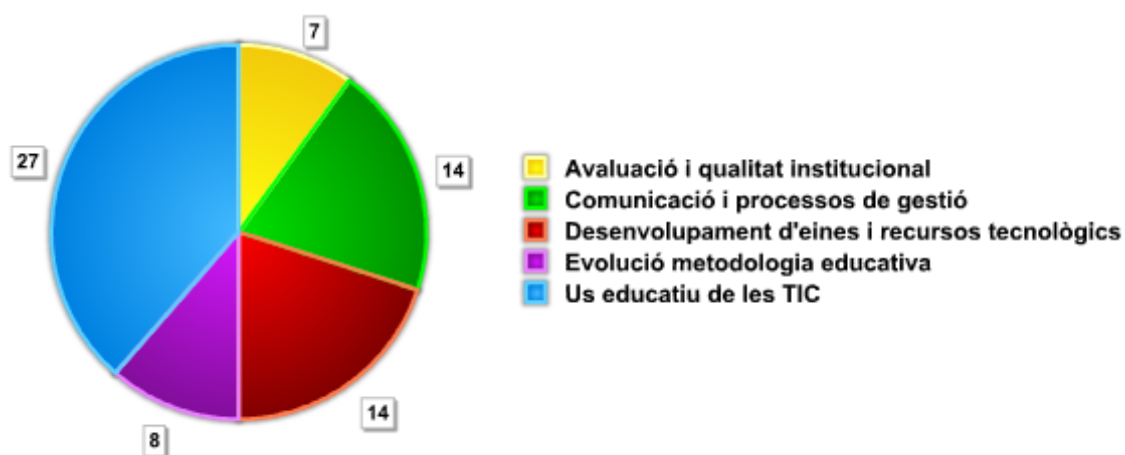
Un altre element destacable són els 14 projectes vinculats al desenvolupament d'eines i recursos tecnològics. Si els afegim als 27 relacionats amb l'ús educatiu de les TIC, veiem el **pes important que la component tecnològica ha tingut en la innovació a la UOC** durant els darrers dos anys. Tot i així, aquesta sempre ha estat vinculada a usos i finalitats relacionats amb l'activitat de la universitat.

Finalment, també cal ressaltar els 21 projectes que sumen les categories d'avaluació i qualitat institucional, i comunicació i processos de gestió, quantitat molt destacable que denota la **important activitat innovadora en gestió universitària** i desenvolupament institucional.

Categories temàtiques dels projectes emergents:

- **Avaluació i qualitat institucional.** Innovació en sistemes d'avaluació de la qualitat acadèmica i institucional, comunicació i suport als estudiants, en l'atenció i serveis als diferents col·lectius de la comunitat UOC, imatge institucional, màrqueting, etc.
- **Comunicació i processos de gestió.** Innovació en els processos de gestió acadèmica, coordinació docent i gestió universitària en general, comunicació i fluxos de treball entre els diferents col·lectius del personal de la UOC, etc.

- **Desenvolupament d'eines i recursos tecnològics.** Innovació en la creació i desenvolupament de noves aplicacions, instruments tecnològics i altres complements aplicables a qualsevol àmbit d'activitat de la UOC.
- **Evolució de la metodologia educativa.** Innovació en el disseny i aplicació de noves maneres d'ensenyar i aprendre en l'àmbit de l'e-learning i de l'educació superior.
- **Ús educatiu de les TIC.** Innovació en l'experimentació i l'aplicació d'entorns, eines i recursos de la xarxa a usos i finalitats educatives.

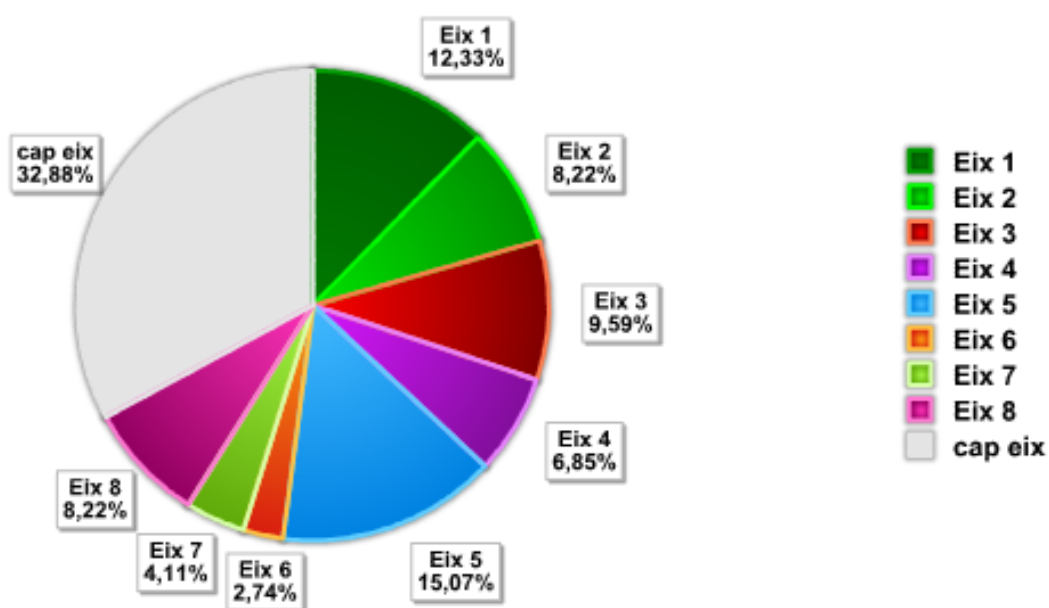
Gràfic 2. Repartiment dels projectes segons la seva categoria temàtica. Les dades corresponen al total de les quatre convocatòries convocades.

La innovació i els eixos del model educatiu

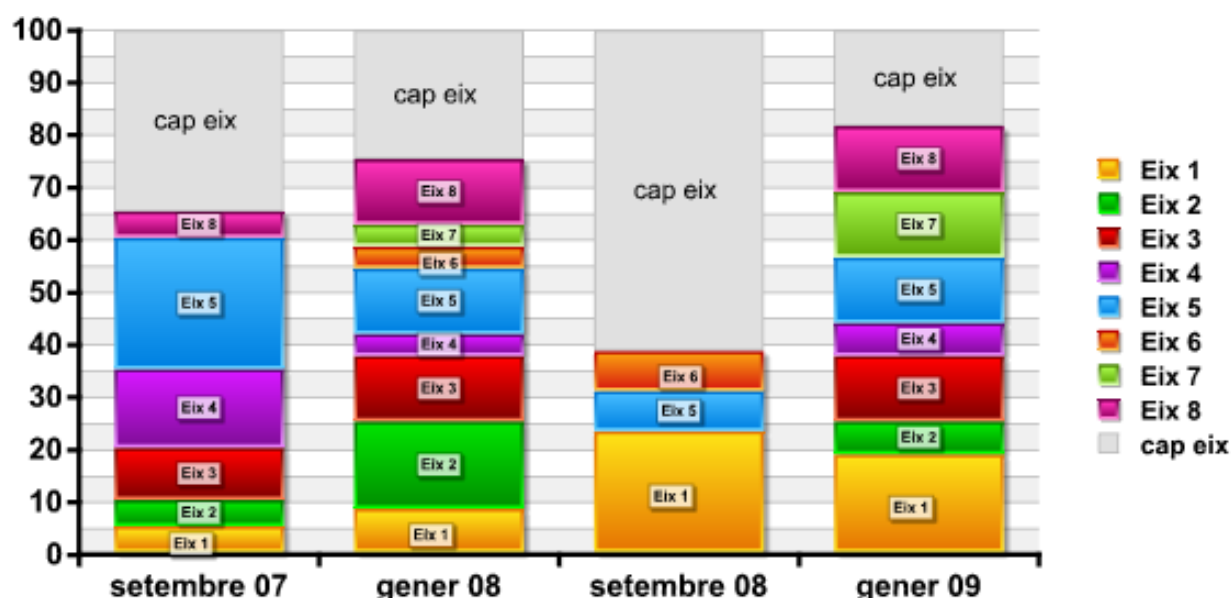
A partir de la quarta convocatòria un dels criteris de valoració dels projectes emergents ha estat el seu lligam amb l'evolució del model educatiu de la UOC. Per a establir aquesta relació, s'han pres com punt de referència els eixos temàtics del model, la descripció dels quals es va publicar juntament amb la documentació que correspon a la darrera convocatòria. Això explicaria que és en aquesta on el percentatge de projectes aprovats que tenen a veure amb el model educatiu sigui el més elevat (vegeu gràfic 4).

Els eixos temàtics del model educatiu:

- Eix 1:** Activitats d'aplicació ↔ Activitats d'indagació
- Eix 2:** Materials didàctics ↔ Gestió de continguts
- Eix 3:** Continguts textuais ↔ Continguts multimèdia
- Eix 4:** Comunicació síncrona ↔ Comunicació asíncrona
- Eix 5:** Aula virtual ↔ Espais 2.0
- Eix 6:** Web ↔ Móns virtuals
- Eix 7:** Ordinador ↔ Altres dispositius
- Eix 8:** Avaluació d'aprenentatges ↔ Avaluació de competències

Gràfic 3. Percentatge de projectes treballats en cadascun dels eixos temàtics del model educatiu (dades sobre projectes aprovats de les 4 convocatòries obertes fins ara).

Gràfic 4. Vinculació dels projectes emergents amb els eixos temàtics del model educatiu de la UOC en cadascuna de les convocatòries.

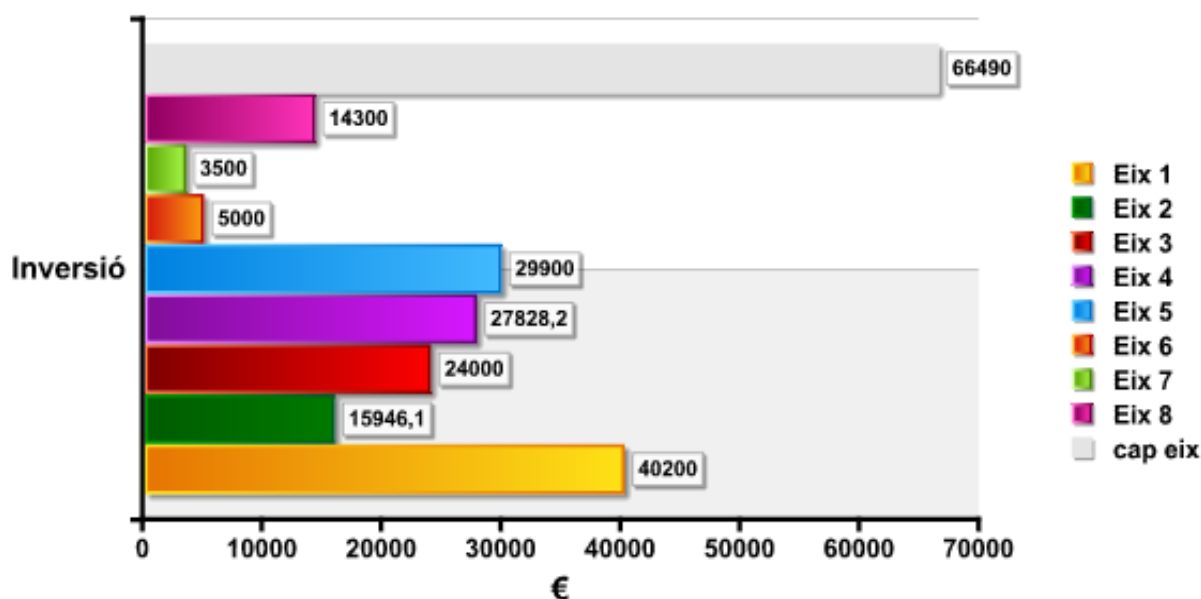
Malgrat això, tot i que les tres primeres convocatòries són anteriors a la publicació del model educatiu, analitzant el contingut dels seus projectes s'ha pogut identificar la relació d'aquests amb els eixos. El resultat és una imatge aproximada dels eixos més treballats a través dels projectes d'innovació i la incidència real de les convocatòries en el desenvolupament del model educatiu.

En aquest sentit, si mirem les dades globals corresponents a les quatre convocatòries obertes fins ara, veiem que **més del el 67% dels projectes es relaciona de manera directa amb algun dels eixos del model educatiu**, sent l'eix 5 (Aula virtual ↔ Espais 2.0) i l'1 (Activitats d'aplicació ↔ Activitats d'indagació) els més treballats (vegeu gràfic 3). Destaca, però, la incidència més baixa en alguns dels eixos com el 6 (Web ↔ Mons virtuals) i el 7 (Ordinador ↔ Altres dispositius). Si mirem el comportament en cadascuna de les convocatòries, veiem com relació amb el model és força elevada en les

dues primeres mentre que cau en la convocatòria de setembre de 2008 (vegeu gràfic 4)⁵, recuperant-se sensiblement en la darrera.

D'altra banda, aquesta imatge també ha permès identificar l'esforç econòmic destinat a cadascun dels eixos del model educatiu a través dels ajuts concedits als projectes emergents en el decurs de totes les convocatòries. En aquest cas, veiem com es manté una correlació entre la quantitat de diners invertits en cada eix i la quantitat de projectes que s'hi relacionen (compareu gràfics 3 i 5).

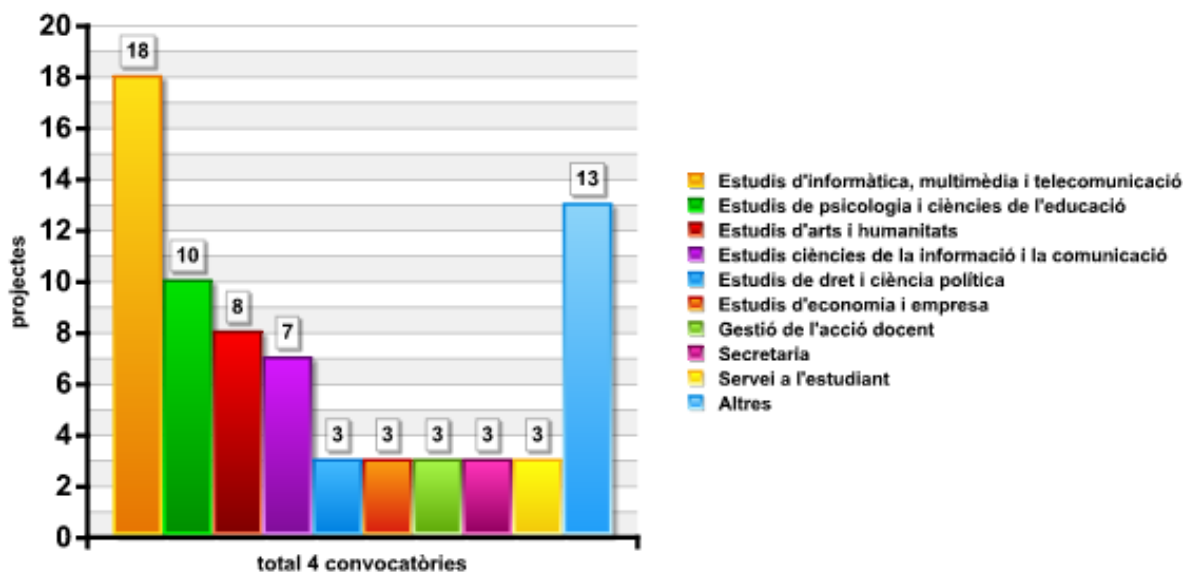
Gràfic 5. Esforç econòmic dut a terme a través dels ajuts concedits als projectes aprovats en les quatre convocatòries de projectes d'innovació emergents (2007-2009), destinat al desenvolupament de cadascun dels eixos del model educatiu.

Els projectes segons els estudis i grups de procedència

El col·lectiu de la UOC amb **més projectes aprovats** al llarg de les quatre convocatòries són clarament els **Estudis d'informàtica, multimèdia i telecomunicació** amb un total de

⁵ Cal fer notar que la convocatòria de setembre de 2008 conté una proporció molt elevada de projectes de les modalitats ATI i PI molt relacionades amb la gestió acadèmica (7 projectes), respecte la modalitat PID clarament dirigida a la docència (6 projectes) (vegeu gràfic 1).

18. A una certa distància el segueixen els Estudis de psicologia i ciències de l'educació (10), els Estudis d'art i humanitats (8), i els Estudis de ciències de la informació i la comunicació (7). A aquests els segueixen els Estudis de dret i ciència política, els Estudis d'economia i empresa, i els grups de Gestió de l'acció docent, Secretaria i Servei a l'estudiant amb 3 projectes cadascú (vegeu gràfic 6).

Gràfic 6. Procedència dels projectes aprovats en les quatre convocatòries de projectes d'innovació emergents (2007-2009).

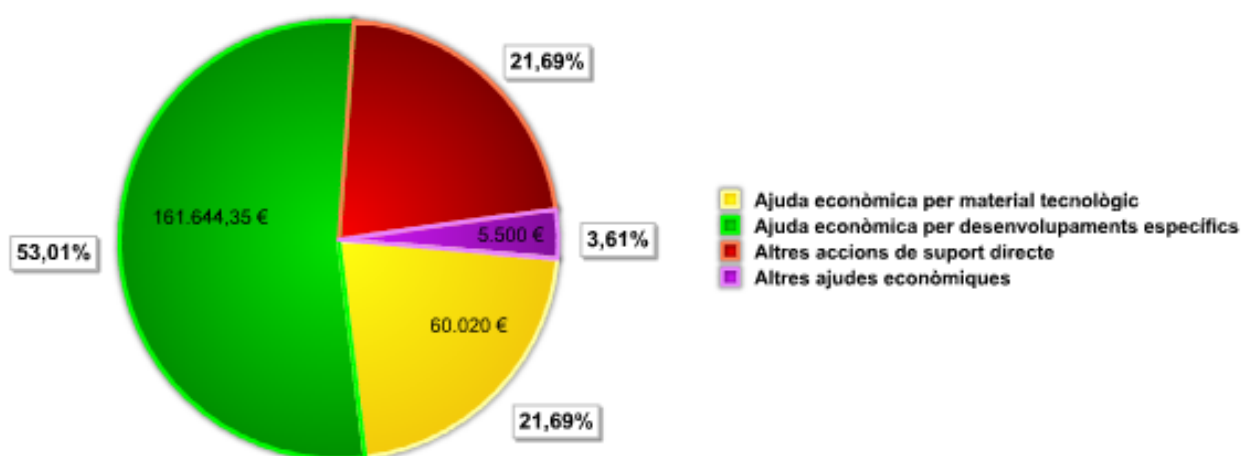
Per la seva banda, els 13 projectes restants estan repartits entre les procedències següents: Àrea de ciències de la salut, Avaluació i qualitat, Campus per la pau i la solidaritat, Comunicació amb l'estudiant, Desenvolupament de persones, Disseny operatiu de l'acció docent, Gabinet de comunicació, Infraestructures i logística, Institut Internacional de postgrau, Servei de biblioteca i Tecnologia educativa.

La distribució del suport i la inversió econòmica

Al llarg de les quatre convocatòries obertes fins ara, **quasi el 80% dels projectes han rebut un suport de tipus econòmic** (més de 227.000€). Més de la meitat d'aquest suport (més de 160.000€) ha estat destinat per a dur a terme els desenvolupaments específics necessaris per a realitzar els projectes (desenvolupament tecnològic, disseny, producció,

etc.); més del 21% (60.000€) ha consistit en ajuts econòmics per a l'adquisició de material tecnològic (servidors, dispositius, etc.); i aproximadament un 3,5% (5.500€) s'ha destinat a altres despeses relacionades amb els projectes com ara l'assistència a congressos, accions de *benchmarking*, adquisicions bibliogràfiques, subscripcions, etc. (Vegeu gràfic 7).

Tanmateix, aquest no ha estat l'únic tipus de suport rebut. Més d'un 20% dels projectes s'han beneficiat també d'altres accions de suport directe com ara la mediació amb altres grups de la UOC implicats en el desenvolupament del projecte, assessorament de tipus tecnològic o educatiu o orientacions per a dur a terme la difusió (Vegeu gràfic 7).

Gràfic 7. Distribució del tipus de suport rebut pels projectes en les quatre convocatòries d'innovació emergent (2007-2009).

La difusió dels projectes

La difusió és una de les prioritats de les convocatòries de projectes emergents. Tan és així que una de les condicions per poder donar per finalitzat un projecte ha estat la realització de, com a mínim, una acció de difusió externa (comunicacions a congressos, realització de ponències, publicació d'articles, participació en obres monogràfiques,

etc.). Com a garantia per a què aquesta difusió es realitzi s'ha demanat, com síntesi de cada projecte, un document o un article vàlid per a què aquesta es pugui dur a terme⁶.

Els **projectes finalitzats** són aquells en els que els responsables o altres membres de l'equip n'han fet difusió o en els que, si més no, s'ha elaborat un article pensat per a dur-la a terme en un futur immediat (per a presentar en els propers congressos, publicar en revistes especialitzades, etc.).

Els **projectes pendents de difusió** són aquells en els que els responsables o membres de l'equip no han realitzat cap acció de difusió, ni han elaborat cap article o document vàlid per a dur-la a terme.

Atenent als resultats de les tres primeres convocatòries, **més del 57% dels projectes estan finalitzats, mentre que quasi el 43% es troben encara pendents de difusió** (Vegeu gràfic 8).

Amb la finalitat de fomentar i augmentar al màxim la difusió, es realitzen diverses accions de suport com ara posar a l'abast dels responsables i els participants en els projectes una **relació dels principals fòrums i congressos nacionals i internacionals** relacionats amb docència universitària, e-learning, innovació educativa o evolució de les TIC i d'Internet, així com també amb de les publicacions més destacades en aquests mateixos àmbits. En aquest sentit, també s'han dut a terme algunes **accions d'assessorament personalitzat** quan ha estat sol·licitat.

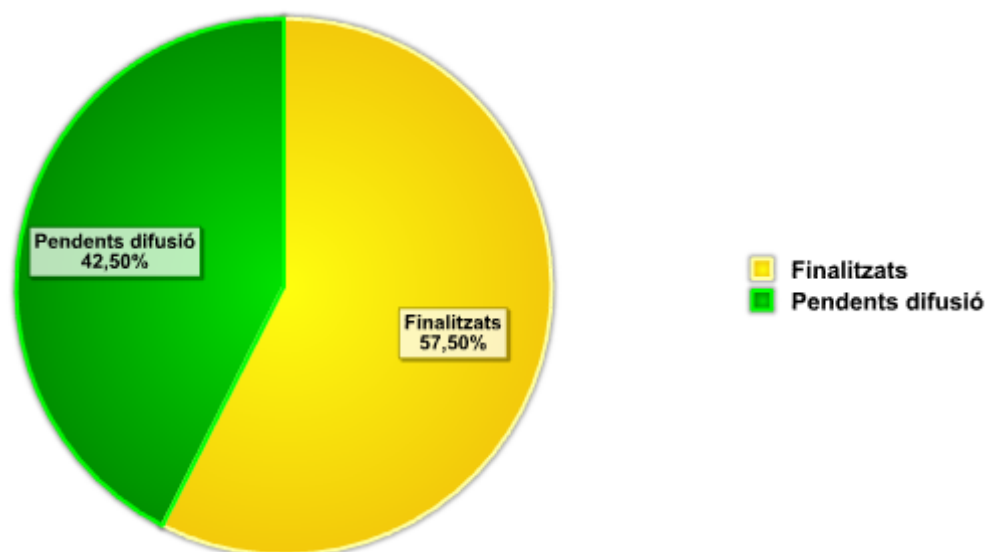
Paral·lelament, tots els projectes aprovats, independentment del seu estat (en curs, finalitzats, pendents de difusió, o abandonats), disposen d'una **fitxa publicada a l'espai web de l'Aparador**⁷. Aquestes fitxes, publicades en 3 idiomes, ofereixen una informació bàsica de cada projecte (objectius, descripció, resultats, estat, equip participant, etc.) i

---

⁶ En alguns casos el document ha consistit en la comunicació ja acceptada a un congrés o el capítol d'un llibre en procés de publicació, mentre que en d'altres ha estat un article genèric sobre el projecte, susceptible de ser adaptat a diversos tipus d'acció de difusió. En les modalitats ATI i PI, per les que opta un gran nombre de professionals de gestió, no necessàriament avesats a la participació a congressos ni a la elaboració d'articles acadèmics, s'ha donat l'opció de presentar una memòria de l'experiència.

⁷ Espai en desenvolupament. Està previst que entri en producció abans de desembre de 2009.

donen accés a tot un seguit de recursos que hi estiguin vinculats (documents de difusió, enllaços, presentacions, vídeos, etc.).

Gràfic 8. Proporción de projectes finalitzats i pendents de difusió sobre el total de projectes desenvolupats (no abandonats) de les convocatòries tancades fins el moment actual (setembre de 2007, gener de 2008 i setembre de 2009)⁸.

Pel que fa a la difusió interna, el principal instrument que s'ha posat en marxa han estat **les Jornades d'Innovació UOC⁹, organitzades cada any amb la finalitat de compartir internament els projectes emergents** desenvolupats en les diferents convocatòries. Com a resultat, a banda de l'impacte obtingut en la difusió interna, cada projecte disposa d'una presentació o pòster que pot utilitzar en altres accions externes, així com també d'un vídeo on cada responsable explica l'experiència que ha suposat el seu desenvolupament.

⁸ La convocatòria de gener de 2009 es troba encara oberta i no finalitza fins a febrer de 2010, estant els projectes encara en fase de desenvolupament. En relació a la convocatòria de setembre de 2008, acabada de finalitzar, s'espera incrementar el nombre de projectes amb difusió durant les setmanes immediatament posteriors al seu tancament, la qual cosa podria fer variar les dades presentades en aquest informe.

⁹ Vegeu: 1es Jornades d'Innovació UOC [<http://www.innovauoc.org/jornades2008>]; 2es Jornades d'Innovació UOC [<http://www.innovauoc.org/jornades2009>].

Conclusions

El valor de les conclusions d'un informe d'aquestes característiques radica en la capacitat d'oferir –o de suggerir– claus interpretatives sobre la realitat que s'intenta representar. Aquesta tasca, però, l'hem delegat a cadascun dels seus lectors i lectores, per a què en facin una interpretació pròpia segons la seva experiència, el seu coneixement i la seva perspectiva. Per a facilitar aquest exercici les conclusions exposades a continuació es limiten a ser un recull de les informacions destacades extretes del contingut d'aquest document.

La seva finalitat és, doncs, ser un punt de partida per a la reflexió compartida, per a la valoració de l'activitat realitzada i per a l'orientació de futures accions. Vegem-les:

- 1) L'evolució del nombre de projectes i la seva tendència a l'estabilització en les dues darreres convocatòries (en 13 i 14 projectes aprovats) suggereixen que **podria existir un punt de saturació de la productivitat innovadora** dels col·lectius a qui s'adrecen. Malgrat això, resulta difícil quantificar aquest punt en nombre de projectes, ja que no es disposa d'una perspectiva prou llarga per confirmar una tendència, ni es té un control sobre l'evolució en el temps de les condicions actuals (vegeu "Introducció", pàg. 3 i 4).
- 2) Hi ha una **participació del professorat molt desigual en funció del estudis** amb una implicació més important en els Estudis d'informàtica, multimèdia i telecomunicació. Hi ha molt poca participació en els Estudis d'economia i empresa, dret i ciència política, i arts i humanitats (vegeu "Els projectes segons els estudis i grups de procedència", pàg. 9 i 10).
- 3) Tot i que la major part dels projectes aprovats i desenvolupats s'han pogut donar per finalitzats, **una proporció significativa (43%) està pendent de tancament per manca de difusió** (vegeu "La difusió dels projectes", pàg. 11-13).
- 4) **Les components educativa i tecnològica tenen un pes destacat** en la innovació emergent, atenent a les temàtiques de la majoria dels projectes (vegeu "Les temàtiques dels projectes", pàg. 5 i 6).

- 5) Hi ha una **important activitat innovadora en l'àmbit de la gestió universitària** i el desenvolupament institucional (vegeu “Les temàtiques dels projectes”, pàg. 5 i 6).
- 6) **La majoria dels projectes (més del 67%) tenen relació amb algun dels eixos del model educatiu de la UOC.** Aquesta proporció és especialment elevada ja que cal tenir en compte que el 30% dels projectes corresponen a temàtiques no vinculades directament a l'educació (“avaluació i qualitat institucional” i “comunicació i processos de gestió”; vegeu gràfic 2) (vegeu “La innovació i els eixos del model educatiu”, pàg. 6-8).
- 7) S'observa un **desequilibri en la representació dels eixos del model educatiu en els projectes.** Mentre que hi ha eixos que contenen un gran nombre de projectes n'hi ha d'altres amb molt poca representativitat (vegeu “La innovació i els eixos del model educatiu”, pàg. 8).
- 8) **El col·lectiu amb més projectes aprovats és l'acadèmic (69%).** Tot i els grups de gestió desenvolupen el 31% dels projectes constituint una participació important (vegeu “Els projectes segons els estudis i grups de procedència”, pàg. 9 i 10).
- 9) **La major part dels projectes han rebut suport econòmic,** del qual la part més important ha estat destinada a la seva producció i desenvolupament (vegeu “La distribució del suport i la inversió econòmica”, pàg. 10 i 11).

Vegeu també

Memòria del Vicerectorat d'Innovació de la UOC. Curs 2007-2008.

[<http://www.vpapel.net/vpapel/catalogos/muocvr0708cat/index.htm>]

El model educatiu de la UOC. Evolució i perspectives.

[<http://www.vpapel.net/vpapel/catalogos/uocme09cat/index.htm>]

1es Jornades d'Innovació UOC [<http://www.innovauoc.org/jornades2008>]

2es Jornades d'Innovació UOC [<http://www.innovauoc.org/jornades2009>]